

ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА В. І. ІЛЬКА

Колектив історичного факультету Ужгородського національного університету з глибоким сумом сповіщає, що 30 січня 2012 року помер відомий український вчений, педагог і адміністратор вищої школи, громадський діяч, доктор історичних наук, професор Василь Іванович Ілько.

Він народився 24 серпня 1928 року в селі Тересва (тепер Тячівського району Закарпатської області) в селянській родині. Навчався у місцевій народній школі, горожанці, а у 1949 році закінчив Солотвинську СШ. Після чого вступив на історичний факультет Ужгородського університету. Далі було навчання в аспірантурі (1954 – 1957). По її закінченні трудився на історичному факультеті УжДУ (УжНУ) на посадах старшого лаборанта (1957 – 1960), викладача (1960 – 1961), старшого викладача (1961) та доцента (1961 – 1962) кафедри загальної історії; доцента (1962 – 1973), професора (1973 – 1974, 1980 – 1983) та завідувача (1983 – 1992) кафедри історії СРСР. Шість років (1974 – 1980) був деканом історичного факультету У 1992 – 2010 роках працював професором кафедри нової і новітньої історії та історіографії. За 50 років науково-педагогічної роботи став провідним вченим-істориком, знаним педагогом вищої школи, авторитетним наставником студентської молоді. Йому було присвоєно вчені звання доцента (1964) і професора (1986).

В.І. Ілько був відомим вченим. Його наукові пошуки були спрямовані на дослідження проблем аграрної історії Закарпаття середини

XIX – першої половини XX століть. Її він обрав ще у студентські роки. Тут стало у нагоді знання іноземних мов – угорської, чеської, словацької. Найперше він взявся за вивчення особливостей трансформації капіталізму в сільському господарстві краю в другій половині XIX ст. На основі опрацювання численних архівних документів історик розкрив актуальні питання розвитку капіталістичних відносин у поміщицьких і селянських господарствах, показав особливості процесу обезземелення і розшарування селян, проаналізував причини соціальних рухів у закарпатському селі у вказаний період. І у листопаді 1960 року на засідання ради Інституту історії АН УРСР успішно захистив кандидатську дисертацію «Розвиток капіталізму в сільському господарстві Закарпаття в другій половині XIX ст.».

Наступним етапом наукових пошуків В.І.Ілька стало дослідження проблеми аграрних відносин на Закарпатті у першій половині XX століття. Він сумлінно працював в архівах СРСР, УНР і ЧССР, де вивчив матеріали десятків фондів. Глибоко опрацював опубліковані документи і статистичні дані, ретельно ознайомився з працями попередників. Результати наукових пошуків апробував, беручи участь у роботі різних наукових форумів (республіканських, всесоюзних, міжнародних). Побачили світ нові книги: «Закарпатське село на початку XX ст. (1900 – 1919 рр.)» (Львів, 1973) і «Революційна боротьба селянства Закарпаття в 20 – 30-і рр. XX ст.» (Ужгород, 1974). Крім того, він був співавтором низки колективних видань, а саме: «Історія селянства Української РСР» (К., 1967), «Торжество історичної справедливості...» (Львів, 1968), «Шляхом до щастя: Нариси історії Закарпаття» (Ужгород, 1973) та ін. Серйозним науковим підсумком наукових пошуків у цьому напрямку став блискучий захист у жовтні 1984 року докторської дисертації «Аграрні відносини на Закарпатті в епоху імперіалізму (1900 – 1944 рр.)».

За роки незалежної Української держави В.І. Ілько найбільше уваги приділяв новим проблемам – це репресії проти греко-католицьких священників, прорахунки в організації колективних господарств, символіка Закарпаття тощо. Він працював над історією Тересви, хрестоматією з історії закарпатського селянства, готував до друку оригінальні джерела. Був співавтором перших двох томів «Нарисів історії Закарпаття» (Ужгород, 1993 – 1995) та першого тому академічного видання «Історія українського селянства» (К.,

2006). Його праці стали помітним внеском у вітчизняну та європейську історіографію.

В.І. Ілько був відомим педагогом і методистом вищої школи. У виші на високому фаховому рівні викладав нормативні курси: «Основи етнографії», «Історія первісного суспільства», «Історія СРСР XIX – XX ст.», «Вступ до спеціальності» та спецкурси. Він чудово знав фактичний матеріал своїх дисциплін, заохочував пізнавальну активність студентів, з повагою ставився до них. Свій багатий педагогічний досвід частково використав при написанні навчально-методичних праць. Дбав він і про підготовку науково-педагогічних кадрів – під його керівництвом було написано і захищено три кандидатські дисертації (Г.В. Божук, П.І. Білак, М.В. Олашин).

Професор В.І. Ілько запам'ятовується і як вмілий організатор та адміністратор вищої школи. Він був завідувачем кафедри історії СРСР та УРСР (1983 – 1992) і деканом історичного факультету (1974 – 1980). На цих посадах проявив уміння створити згуртований колектив однодумців, забезпечити оптимальні умови для навчально-методичної, виховної і наукової роботи колег, рішучість у відстоюванні інтересів керованого підрозділу тощо.

Висловлюємо щире співчуття дружині, синам, невісткам, внукам, усім близьким та друзям покійного. Нехай рідна закарпатська земля буде йому пером, а пам'ять надовго збережеться в серцях колег, студентів, друзів, усіх, хто з ним працював чи просто знав його.

**Фенич В.І., Білак П.І., Алешкевич Я.А., Керецман Н.П., Шніцер І.О.
Данилюк Д.Д., Ліхтей І.М., Мандрик І.О., Задорожний В.Є.,
Жулканич Н.М., Мазурок О.С., Офіцинський Р.А.,
Тиводар М.П., Федака С.Д., Ігольникова Г.І., Міщанин В.В.,
Олашин М.В., Сурнін В.Б., Чаварга І.М.,
Ганус С.О., Сліпецький О.С., Волощук С.М., Ісак Ю.І.**